

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 В.о. директора О. І. Сурмач
 «31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика організації волонтерської діяльності

Назва

Галузь знань 23 Соціальна робота

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Шифр Назва

Статус дисципліни вибіркова

Нормативна (вибіркова)

Циклова комісія викладачів педагогічно-психологічних та соціальних дисциплін

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисциплін	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю		
				Кредити ЄКТС	Аудиторні заняття						Самостійна робота	Залік	Екзамен
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	II	IV	90/3	40	20			20	50		IV		
Заочна													

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки

фахового молодшого бакалавра

Освітньо-професійний ступінь

Розробник:

М. Рух

Підпис

М. Р. Верхоляк

Ініціали та прізвище викладача (науковий ступінь та вчене звання)

Затверджено на засіданні циклової комісії викладачів педагогічно-психологічних та соціальних дисциплін.

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Голова циклової комісії Р. Р. Михайлишин

Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні Педагогічної ради Коледжу.

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: оволодіння студентами знаннями про особливості розвитку волонтерської діяльності в Україні та методика організації волонтерських груп, а також розвитку в студентській молоді соціальної активності, навичок усвідомленого та активного вибудовування власного життя.

Предмет: наукові поняття про теорію та методика організації волонтерської діяльності.

Завдання:

- визначити роль та функції волонтерів у сфері соціально-педагогічної роботи, окреслити коло їхньої діяльності в організаціях різного типу;
- ознайомити з методами залучення людей до волонтерської діяльності та способами їх заохочення;
- навчити складати волонтерські програми та здійснювати управління діяльністю волонтерів;
- формувати індивідуальний стиль професійної поведінки та діяльності майбутніх фахівців.

Заплановані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- генезу волонтерського руху в світі та Україні;
- мотивацію до волонтерської діяльності;
- наукові підходи до класифікації волонтерських груп;
- зміст та напрями діяльності волонтерських груп;
- умови забезпечення діяльності волонтерських груп;
- методика підготовки координаторів діяльності волонтерів;
- етапи розробки волонтерської програми.

вміти:

- виконувати функціональну роль «координатор діяльності волонтерської групи»
- планувати залучення волонтерів на основі внутрішньо-організаційного та проектного підходів;
- складати описання роботи, яку будуть виконувати волонтери;
- визначати необхідні для роботи волонтерів ресурси;
- складати перелік вимог до волонтера;
- розробляти кампанії із залучення волонтерів;
- складати оголошення щодо набору волонтерів;
- здійснювати відбір волонтерів через анкетування, інтерв'ю, спостереження, тестування, перевірку особистих даних;
- проводити інструктаж та орієнтування волонтерів;
- розробляти угоду про співпрацю між волонтером та організацією;
- розробляти документи обліку виконаних робіт волонтером;
- здійснювати контроль за діяльністю волонтерів в організації;
- розробляти політику позитивної взаємодії між працівниками, праця яких оплачується, та волонтерами;

- розробляти заходи щодо визнання та утримання волонтерів в організації;
- розробляти правила взаємодії організації з волонтерами;
- здійснювати оцінку діяльності волонтерів і заходів, пов'язаних з їхньою діяльністю.

Студент набере компетентності:

1. Загальні компетентності:

- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

2. Спеціальні компетентності:

- СК 6. Розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- СК 7. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи.
- СК 8. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.
- СК 10. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

3. Програмні результати навчання:

- РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.
- РН 4. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та методи соціальної роботи для вирішення професійних задач.
- РН 10. Організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації осіб.
- РН 11. Визначати зміст співпраці та залучати ресурси для задоволення потреб осіб та розв'язання їх проблем.
- РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин									
	Денна форма навч.					Заочна форма навч.				
	Усього	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні (семін.) заняття	СРС	Усього	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні (семін.) заняття	СРС
IV семестр										
Змістовий модуль 1. Волонтерство як феномен соціально-педагогічної практики										
Тема 1. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці.	9	2		2	5					
Тема 2. Волонтерство у сучасній Україні.	9	2		2	5					
Тема 3. Види мотивації людей до волонтерства.	9	2		2	5					
Тема 4. Етичні засади волонтерської діяльності.	7	2			5					
Тема 5. Наукові підходи до класифікації волонтерських груп.	9	2		2	5					
Модульна контрольна робота №1	2			2						
Змістовий модуль 2. Технологічне забезпечення діяльності волонтерських груп										
Тема 6. Умови забезпечення діяльності волонтерських груп.	9	2		2	5					
Тема 7. Підготовка волонтерів до діяльності.	9	2		2	5					
Тема 8. Алгоритм розробки волонтерської програми.	9	2		2	5					
Тема 9. Супровід діяльності волонтерів.	9	2		2	5					
Тема 10. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка.	7	2			5					
Модульна контрольна робота №2	2			2						
Разом за IV семестр	90	20		20	50					

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Зміст лекційного курсу для студентів денної форми навчання
IV семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці Поняття про милосердя, благодійність, меценатство, спонсорство. Передумови виникнення волонтерського руху в світі та Україні. Історія розвитку волонтерського руху в Україні.</p>	2
2.	<p>Тема 2. Волонтерство в сучасній Україні. Найважливіші риси волонтерства. Характерні особливості волонтерської діяльності. Принципи діяльності волонтерів. Волонтерство як вид благодійної діяльності. Огляд основних нормативно-законодавчих актів, які регламентують волонтерську діяльність.</p>	2
3.	<p>Тема 3. Види мотивації людей до волонтерства. Поняття мотив та мотивація. Мотивація до волонтерської діяльності. Особистісні потреби волонтерів. Виявлення потреб, які є мотивуючими до волонтерської діяльності.</p>	2
4.	<p>Тема 4. Етичні засади волонтерської діяльності. Етична поведінка стосовно колег, клієнтів, етична поведінка стосовно організації. Етичні принципи волонтерської діяльності. Етична норма волонтера.</p>	2
5.	<p>Тема 5. Наукові підходи до класифікації волонтерських груп. Різноманітні підходи до класифікації волонтерських груп; за терміном їх роботи; за роллю, яку відіграє волонтер в організації; за проведеними напрямками їх діяльності; за приналежністю до певної організаційної структури; центрів волонтерів громадських організацій; соціальних служб для молоді.</p>	2
6.	<p>Тема 6. Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Аналіз ресурсів, необхідних для забезпечення волонтерської діяльності. Складання переліку вимог до волонтера. Планування кампанії із залучення волонтерів.</p>	2
7.	<p>Тема 7. Підготовка волонтерів до діяльності. Відбір волонтерів до діяльності. Технологія здійснення орієнтування волонтерів. Технологія проведення інструктажу.</p>	2
8.	<p>Тема 8. Алгоритм розробки волонтерської програми. Облік виконаних волонтером робіт. Контроль за діяльністю волонтерів в організації. Політика позитивної взаємодії між працівниками, праця яких оплачується, та волонтерами. Визнання та утримання волонтерів в організації. Правила взаємодії організації з волонтерами.</p>	2

9.	Тема 9. Супровід діяльності волонтерів. Менторська підтримка волонтерів. Супервізія роботи волонтерів: поняття, завдання, методи, принципи супервізії; функції супервізора.	2
10.	Тема 10. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка. Інтервізія: поняття, правила роботи інтервізійної групи, принципи та вимоги до проведення інтервізії. Моніторинг та оцінка волонтерської діяльності.	2
Разом за IV семестр		20

**Перелік практичних (семінарських) занять
для студентів денної форми навчання
IV семестр**

№ з/п	Тема практичного (семінарського) заняття	Кількість годин
1.	Історія розвитку волонтерського руху за кордоном та в Україні.	2
2.	Виникнення та розвиток волонтерського руху.	2
3.	Мотивація до волонтерської діяльності.	2
4.	Зміст та напрями діяльності волонтерських груп.	2
5.	Модульна контрольна робота №1	2
6.	Умови забезпечення діяльності волонтерських груп.	2
7.	Розробка пам'ятки для персоналу організації щодо умов забезпечення діяльності волонтерських груп.	2
8.	Алгоритм розробки волонтерської програми.	2
9.	Організація проведення волонтерських заходів.	2
10.	Модульна контрольна робота №2	2
Разом за IV семестр		20

Самостійна робота

Номер тижня	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1.	Гене́за волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці.	5
2.	Волонтерство у сучасній Україні.	5
3.	Види мотивації людей до волонтерства.	5
4.	Етичні засади волонтерської діяльності.	5
5.	Наукові підходи до класифікації волонтерських груп.	5
6.	Умови забезпечення діяльності волонтерських груп.	5
7.	Підготовка волонтерів до діяльності.	5
8.	Алгоритм розробки волонтерської програми.	5
9.	Супровід діяльності волонтерів.	5
10.	Супровід діяльності волонтерів та її оцінка.	5
Разом за IV семестр		50

4. ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНЕСЕНО НА ЗАЛІК З ДИСЦИПЛІНИ

1. Веб-простір про досягнення волонтерів – добровільних помічників соціальних педагогів та соціальних працівників України.
2. Визначте проблеми та перспективи розвитку волонтерського руху в Україні.
3. Волонтери як ресурс розвитку третього сектору в Україні.
4. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп іноземних НУО.
5. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп соціальних служб за кордоном.
6. Зміст та напрями діяльності студентських волонтерських груп іноземних ВНЗ.
7. Нормативно-законодавче забезпечення волонтерської діяльності в Україні.
8. Обґрунтуйте складові успіху волонтерської діяльності.
9. Організація студентських волонтерських груп в умовах вищого навчального закладу.
10. Особливості управління діяльністю волонтерів.
11. Охарактеризуйте волонтерський рух в Україні: від історії до реалій.
12. Передумови виникнення волонтерства в Україні.
13. Підвищення ефективності та результативності волонтерської програми.
14. Підходи до класифікації волонтерських груп.
15. Потенціал волонтерів-пенсіонерів у здійсненні соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю.
16. Потенціал волонтерських загонів щодо вирішення нагальних проблем територіальної громади.
17. Проблеми організації центрів волонтеріату на місцевому рівні.
18. Розкрийте міжнародний досвід волонтерської діяльності.
19. Роль волонтерства у забезпеченні соціального благополуччя в Україні.
20. Роль волонтерства у соціальному становленні особистості.
21. Соціально-психологічний портрет сучасного українського волонтера.
22. Специфіка організації соціально-педагогічної діяльності волонтерів в умовах вуличного простору.
23. Створення вітчизняних всеукраїнських волонтерських організацій.
24. Стратегії збереження волонтерів в організації.
25. Технології підготовки волонтерів до соціально-педагогічної діяльності.
26. Управління ризиками в адмініструванні волонтерами.
27. Формування позитивного ставлення громадськості до волонтерської діяльності.
28. Шляхи взаємодії волонтерських організацій та місцевої влади.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, дискусія, виступи, презентації, творчі індивідуальні і групові завдання, робота в інтернеті.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання в балах (усні відповіді на семінарському занятті, виконання тестових завдань, індивідуальних письмових завдань, виконання практичних робіт, модульні контрольні роботи, залік)

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль знань здобувачів відбувається під час проведення семінарських занять. Модульний контроль проводиться 2 рази впродовж семестру. Семестр закінчується здачею заліку з навчальної дисципліни. Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється впродовж семестру за 100-бальною шкалою за такими видами робіт:

модульні контрольні роботи. Програмою передбачено дві модульні контрольні роботи. Здобувач за одну роботу може отримати максимально 20 балів ($20 \times 2 = 40$);

семінарські заняття. За виконання семінарських занять здобувач може впродовж семестру отримати 60 балів. Програмою передбачено 8 семінарських занять (6 тем по 8 балів, 2 теми по 6 балів).

Очікується, що письмові роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійність суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману.

Література. Уся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувач заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
Т1	Т2	Т3		Т5	МКР	Т6	Т7	Т8	Т9		МКР	100
8	8	8		8	20	8	8	6	6		20	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка в балах	ECTS	Визначення	Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку (національна Шкала)	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		
21-50	FX	Незадовільно	Незадовільно	Не зараховано
0-20	F	Незадовільно	Незадовільно	Не зараховано

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорні конспекти лекцій, електронні презентації, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (плани семінарських занять, виконання завдань самостійної роботи, перелік літератури, плани практичних занять), тестові завдання, перелік питань до заліку.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Глазунов С.В. Волонтерська діяльність в Україні та її вплив на вирішення актуальних соціальних проблем. Соціальна робота в Україні: основні напрями, проблеми та перспективи розвитку [Текст]. За ред. проф. Осетрової О.О. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 квітня 2016 р. Дніпропетровськ : ДНУ, 2016, 147 с.
2. Дідула Ю., Сапиґа О. Посібник волонтера. 2020.
3. Стрепко М. Специфіка волонтерської діяльності в містах і селах Німеччини. Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. Вип. 3. С. 208-211.
4. Школа волонтерів : Навчальний посібник / За заг.ред. Г.С.Скитьової [Авторський колектив : Брик Я.А., Говорун Н. В., Дементьєв В.В., Лашук О.М., Мельник О.В., Потій О.В., Скитьова Г.С., Тищенко М.П.]. Київ. 2016. 166 с.

Допоміжна:

1. Бондаренко З. П. Волонтерська робота у вищому навчальному закладі. Педагогічні науки : зб. наук. праць. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2008. 260 с.

2. Конончук А. І. Волонтерство як шлях професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. Наукові записки. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. № 6. Частина 1. 218 с.
3. Лях Т. Л. Волонтерство в соціально-педагогічній діяльності. Соціальна педагогіка : навч. посібник / ред. О. В. Безпалько. Київ : Академвидав, 2013. С. 119-128.
4. Лях Т. Л. Вимоги до особистісно-моральних якостей потенційних волонтерів з числа студентів. Роль педагогічної етики у професійній підготовці сучасного вчителя: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. / за ред. В. О. Огнев'юка. Київ: КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2008. С. 133 – 136.
5. Менеджмент волонтерських груп від А до Я : навч.-метод. посіб. / ред. Т. Л. Лях. Видання третє. Київ : ТОВ «ВПК «ОБНОВА», 2014. 288 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. «Про соціальні послуги» : Закон України від 17.01.2019 р. № № 2671-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 23.09.2021).
2. «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» : Закон України від 21.06.2001 р. № № 2558-III : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> (дата звернення: 23.09.2021).
3. «Про волонтерську діяльність» : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI : станом на 3. 07. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 23.09.2021).
4. Соціально-психологічні основи волонтерської діяльності (Лекції). URL: <http://studentam.net.ua/content/category/35/203/114/> (дата звернення: 23.09.2021).
5. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: навч.-метод. посіб. / ред. Т.Л.Лях. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3486/1/T_LYAKH_MVGVADZ_KSP&SR_IL.PDF (дата звернення: 23.09.2021).